

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата наук з фізичного виховання і спорту, доцента
Афанасьєва Сергія Миколайовича

на дисертацію Чередніченка Павла Павловича

**«Фізична реабілітація хлопчиків старшого дошкільного віку з
плоскостопістю в умовах спортивно-ігрового центру»,**

подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту, за спеціальністю 24.00.03 – фізична реабілітація.

Актуальність обраної теми. Проблема вдосконалення методів фізичної реабілітації дітей з плоскостопістю продовжує залишатися актуальною. Рівень захворювання плоскостопістю у осіб дошкільного віку має тенденцію до зростання, а численні дослідження, присвячені проблемі фізичної реабілітації дітей дошкільного віку, які страждають на плоскостопість, свідчать про відсутність високоефективних технологій корекції цієї патології.

Сучасна система реабілітації дітей з ортопедичною патологією передбачає використання різних засобів і методів фізичної реабілітації, але, на жаль, не дооцінює у профілактичних та корекційних заходах для хлопчиків старшого дошкільного віку використання гри як ефективного засобу. Серед спортивних ігор футбол є одним із популярних видів рухової активності дітей, однак у фізичному вихованні дітей дошкільного віку методика навчання елементам гри у футбол є однією з найменш вивчених та зовсім не вивченим є застосування засобів футболу з метою профілактики та корекції порушень опорно-рухового апарату та доцільність використання занять з елементами гри у футбол у дошкільнят із плоскостопістю.

Тому розробка технології фізичної реабілітації, заснованої на використанні елементів гри у футбол, для дітей дошкільного віку з плоскостопістю є актуальною.

Зв'язок теми з науковими програмами. Дисертаційна робота виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри фізичної реабілітації НУФВСУ та «Зведеним планом НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді і спорту за темою: 4.4. «Удосконалення організаційних і методичних основ програмування процесу фізичної реабілітації при дисфункціональних порушеннях у різних системах організму людини» (№ державної реєстрації 0111U001737) та Плану НДР НУФВСУ на 2016-2020 рр. за темою 4.2. «Організаційні та теоретико-методичні основи фізичної реабілітації осіб різних нозологічних, професійних та вікових груп» (№ державної реєстрації 0116U001609). Внесок автора полягає в розробці технології фізичної реабілітації дітей дошкільного віку з плоскостопістю.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації. Автор дисертаційної роботи проаналізував результати обстеження 68 хлопчиків старшого дошкільного віку з плоскостопістю. Дисертант ретельно опрацював значну кількість вітчизняної та зарубіжної науково-методичної літератури. Достовірність наукових результатів, що одержані дисертантом, не викликають сумніву.

Дисертація викладена на 163 сторінках основного тексту (загальний обсяг становить 259 сторінок) і складається із вступу, огляду літератури, об'єкта та методів дослідження, розділу власних досліджень, аналізу та узагальнення одержаних результатів, висновків, практичних рекомендацій, а також переліку використаних джерел, який налічує 276 публікацій.

Основні положення, що відображають результати дослідження, базуються на сучасних методологічних підходах і методах дослідження, адекватних цілям і завданням роботи. Репрезентативність спостережень і

експериментів у повній мірі забезпечена кількістю досліджених показників, що зазнає коректної статистичної обробки та математичного аналізу. Таким чином, розглянута робота забезпечена достатнім матеріалом для дослідження і виконана з використанням сучасних методів, що дозволяють вирішити поставлені завдання і отримати об'єктивні висновки.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми; зазначено зв'язок із науковими планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методологію та методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість роботи; визначено особистий внесок здобувача в спільні публікації, представлено інформацію про апробацію результатів і публікації за темою дисертаційної роботи.

Перший розділ дисертації **«Аналіз стану проблеми профілактики та корекції плоскостопості дошкільнят засобами фізичної реабілітації та фізичного виховання»** присвячений аналізу даних науково-методичної літератури, який свідчить про збільшення числа дітей дошкільного віку з порушеннями функціонального стану кістково-м'язової системи. Дисертант на підставі аналізу наукової літератури приходять до висновку, що існуючі організаційно-методичні підходи до використання засобів як фізичного виховання, так і фізичної реабілітації не повною мірою забезпечують профілактику розвитку деформацій склепінь стопи та їх корекцію у дітей старшого дошкільного віку.

Залишається актуальною проблема вдосконалення існуючих програм фізичної реабілітації, які використовують традиційні засоби і форми і впровадження нових засобів, форм і методів занять фізичними вправами, до яких належать у тому числі засоби та елементи гри у футбол.

У другому розділі дисертації **«Методи і організація дослідження»** автором надані методи дослідження, які адекватні меті, завданням, об'єкту та предмету наукового дослідження. Описано організацію дослідження та контингент обстежених.

У третьому розділі **«Характеристика морфофункціонального стану**

дітей старшого дошкільного віку із плоскостопістю» представлено аналіз комплексу результатів обстеження 68 хлопчиків старшого дошкільного віку із плоскостопістю.

Аналіз результатів обстеження функціонального стану склепіння стопи за допомогою декількох взаємодоповнюючих методів дозволив виявити порушення як абсолютних, так і відносних показників морфофункціонального стану стопи у дітей.

Порівняльний аналіз показників міотонометрії свідчить про зниження тону м'язів, відповідальних за опорно-ресорну функцію стопи в усіх вікових групах. Педагогічне тестування показало, що швидкісні, швидкісно-силові показники, спритність та здатність до статичної рівноваги у обстежених дітей нижче середніх показників норми для даної вікової групи. Результати педагогічних спостережень свідчать про те, що 64 % обстежених дітей переважно використовують внутрішню частину стопи або носок при володінні м'ячем, що сприяє подальшому сплюсненню склепіння стопи.

У четвертому розділі **«Технологія фізичної реабілітації дітей старшого дошкільного віку із плоскостопістю»** представлено розроблену автором дослідження технологію фізичної реабілітації хлопчиків старшого дошкільного віку із плоскостопістю. Технологія ґрунтується на обов'язкових принципах дидактики і фізичної реабілітації. Технологія включає корекцію деформації та відновлення опорно-ресорних властивостей стопи.

Автором визначено та адаптовано до сучасного процесу фізичної реабілітації дошкільнят із плоскостопістю спеціальні принципи: принцип своєчасного та раннього початку проведення реабілітаційних заходів; принцип систематичності та безперервності проведення реабілітаційних заходів; принцип доступності та поступовості та інші. Дуже важливо те, що дисертантом у процесі реалізації технології реабілітації був досягнутий комплаєнс.

Практична реалізація технології фізичної реабілітації передбачала етапність – оцінка вихідного морфофункціонального стану дітей;

формування мети і завдань фізичної реабілітації, добір принципів відповідно до даних, визначених під час оцінювання морфофункціонального стану дітей; розробка та реалізація технології фізичної реабілітації з визначенням спеціальних корегувальних і реабілітаційних заходів; оцінювання ефективності технології фізичної реабілітації.

Технологією визначені форми та методи проведення занять, параметри навантаження та принципи дозування; засоби фізичної реабілітації.

Розроблена технологія базується на використанні варіативних і базових компонентів, які включають методи та засоби фізичної реабілітації та елементи футболу, що підібрані відповідно до виявлених порушень, що відрізняє її від загальноприйнятих програм реабілітації

У п'ятому розділі **«Ефективність технології фізичної реабілітації дітей старшого дошкільного віку із плоскостопістю»** надані результати ефективності реалізації авторської технології.

У дітей, які займалися за розробленою технологією, вірогідно краще, у порівнянні з показниками дітей, які займалися за загальноприйнятою програмою з фізичного виховання для ДНЗ, поліпшилися показники лінійних і кутових характеристик склепіння стопи та виразності плеснового кута стопи.

Про більш виражену ефективність розробленої автором технології фізичної реабілітації свідчать показники скорочувальної здатності м'язів.

Підтверджують високу ефективність технології показники рівня фізичної підготовленості: швидкісних якостей, швидкісно-силових, спритності, здатності до статичної рівноваги.

Реалізація технології дозволила скорегувати способи та прийоми володіння м'ячем у 70 % дітей. Статистично достовірно збільшилася частота ударів зовнішньою частиною стопи, що зменшує навантаження на гомілковостопний суглоб.

Таким чином, результати проведених досліджень свідчать про те, що застосування засобів та елементів футболу, у рамках розробленої технології фізичної реабілітації, привели до досягнення індивідуально планованих результатів корекції плоскостопості.

У шостому розділі «**Аналіз і узагальнення результатів дослідження**» дисертантом переконливо охарактеризовано отримані результати.

Висновки роботи відображають логічне завершення аналізу отриманих результатів дослідження, його основний зміст дослідження і відповідають заявленим меті та завданням.

Новизна дослідження і отриманих результатів не викликає сумніву і полягає в тому, що вперше науково обґрунтовано, розроблено і апробовано технологію фізичної реабілітації хлопчиків старшого дошкільного віку із плоскостопістю із застосуванням адекватних форм, засобів фізичної реабілітації та елементів гри у футбол в умовах спортивно-ігрового центру, що відрізняє її від загальноприйнятих програм реабілітації. Визначено загальні, організаційні та методичні основи фізичної реабілітації хлопчиків старшого дошкільного віку з плоскостопістю, які базуються на побудові індивідуального реабілітаційного плану, заснованого на оцінці характеру й ступеня виразності функціональних порушень, а також розвитку фізичних якостей та рівня фізичної підготовленості. Сформовано та підтверджено теоретичні уявлення про можливість і доцільність застосування засобів футболу з метою профілактики та корекції плоскостопості у хлопчиків старшого дошкільного віку. Дістали подальшого розвитку дані про зміни опорно-ресорної функції стопи, фізичної підготовленості та фізичних якостей дошкільнят під впливом відновно-корегувальних занять з футболу та доповнено дані про особливості функціонального стану ОРА, розвиток фізичних якостей та рівень фізичної підготовленості футболістів-дошкільнят із плоскостопістю.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

Основні положення дисертаційних досліджень викладено в 8 наукових працях, з них 5 – у спеціалізованих виданнях України, 3 роботах апробаційного характеру.

Практична значущість роботи полягає в розробці комплексної технології профілактики та корекції плоскостопості у хлопчиків старшого дошкільного віку, визначенні послідовності, дозування і параметрів застосування засобів фізичної реабілітації та засобів футболу. Розроблену технологію впроваджено в навчально-тренувальний процес спортивно-ігрового центру «Footballkids», у навчальний процес кафедри фізичної реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України при викладанні курсу «Фізична реабілітація при порушеннях ОРА», у навчальний процес кафедри футболу Національного університету фізичного виховання і спорту України при викладанні курсу «Теорія і методика викладання обраного виду спорту».

У той же час виникають питання до дисертанта:

1. Не зрозуміло, чи брав участь у дослідженні лікар-ортопед?
2. Чому у технології не вказані, незважаючи на розподіл дітей в залежності від індекса стопи за Фрідландом, рекомендації з планування реабілітації відповідно до ступеня зниження склепіння стопи.

Було б доречно:

1. У характеристиці принципів розробки та реалізації технології фізичної реабілітації дати більш чітке уявлення про реалізацію принципу задоволення рухової функції дітей.
2. У технології реабілітації вказати вид використаного масажу.

Однак, вищезазначене не знижує уявлення про високу якість дослідження і не впливає на теоретичні і практичні результати дисертації.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Чередніченка Павла Павловича «Фізична реабілітація хлопчиків старшого дошкільного віку з плоскостопістю в умовах спортивно-ігрового центру», яка подана на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту, є закінченим науковим дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати стосовно корекції технології фізичної реабілітації із застосуванням засобів футболу для хлопчиків старшого дошкільного віку з плоскостопістю в умовах спортивно-ігрового центру.

Актуальність теми дослідження, науково-методичний рівень виконання, новизна отриманих результатів, практична значущість висновків і рекомендацій для галузі фізичного виховання дозволяють вважати, що дисертаційна робота відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор Чередніченко Павло Павлович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.03 – фізична реабілітація.

к.фіз.вих., доцент, перший проректор з НІП

Придніпровської державної академії

фізичної культури і спорту

Афанасьєв С.М.

Підпис Афанасьєва С. М. підтверджую

Начальник відділу кадрів

Дем'янова

Дем'янова Н.І.

Відзук отримано 15.02.2018 р.

ЛБМ